

## Motion

1981/82:2554

Lars Werner m. fl.

Förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret  
1982/83, m. m. (kompletteringsproposition) (prop. 1981/82:150)

I propositionens bilaga 4 redovisas budgetsituationen för arbetsmarknadsstyrelsens verksamhet. Därvid framgår att AMS bedömer behovet av "sysselsättningsskapande" åtgärder på ett väsentligt annorlunda sätt än regeringen. Det bedömda behovet beräknas av AMS kosta ca 2,4 alternativt 3,0 miljarder mer än regeringen är beredd att bevilja. Vpk förordar en medelsanvisning till AMS på den sistnämnda nivån.

I bilagan om arbetsmarknadspolitiken upprepar regeringen de sedvanliga sakligt oriktiga och allmänt banala fraserna om "det ansträngda budgetläget", den "lägre" arbetslösheten i Sverige jämfört med andra länder, till intet förpliktande "oro" över situationen, försäkringar om att "full" sysselsättning är regeringens måi parallellt med att den offentliga sektorn "måste" växa långsammare etc., etc. Allt redovisas i en härva av självmotsägelser och förvirring, där varken bedömningar eller slutsatser präglas av något sammanhang.

Arbetsmarknadspolitik (av den typ som vuxit fram i Sverige) var enligt arbetarrörelsens klassiska mål något som bara marginellt borde komplettera ett läge av full sysselsättning. Under den alltmer kroniska krisen i den kapitalistiska ekonomin har den emellertid blivit mer och mer av samhällsligt övertagande av försörjningen för en växande armé av arbetslösa och undersysselsatta. Samhällsorganen tar över kostnader och ansvar för en allt talrikare kategori människor, vilka privatkapitalismen inte vill ta befattning med. Den sistnämnda oviljan har som en huvudorsak dels privatkapitalets ointresse för att investera i Sverige — dvs. dess koncentration och multinationalisering —, dels också den allmänna nedgång i den inhemska konsumtionen som förekommit och som regeringens politik drivit på.

Den reservarmé av människor som på detta sätt växt fram i kriskapitalismen nyttjas politiskt. Den är nyttig för att sänka reallönerna, försvara fackliga positioner, bryta sociala och organisatoriska samband mellan människorna och deras intresseorganisationer. Den passar alltså som hand i handske för regeringens mot arbetarklass och arbetarrörelse riktade politik.

Situationen har emellertid nu gått så långt att kapitalets intresse av att vältra människors försörjningskostnader på samhället kommit i strid med dess intresse att angripa den offentliga sektorn. Regeringen kommer då i en "sax". Den försöker slippa undan att i "arbetsmarknadspolitiken" ta

ansvar för en växande del av den mänskliga reservarmén; därav den växande klyftan mellan vad AMS anser vara nödvändiga insatser och vad regeringen i sin följsamhet mot sina klassmässiga uppdragsgivare vill bevilja.

Denna situation måste brytas. Man måste ta konsekvenserna av den verkliga ekonomiska och sociala situationen i samhället. Den inhemska efterfrågan, som i hög grad bestämt konjunktturnedgången, måste öka. Samhällsorganen måste — i brist på makt över produktionsmedel och näringsliv i stort — ta ett ansvar för de arbetslösa och undersysselsatta. En ungdomsgeneration hotar att annars gå förlorad, en allmän social deklaserings av stora skikt av medborgare kommer då att inträffa.

Att låta människor gå i "arbetsmarknadspolitiska åtgärder" är normalt sämre än att ge dem möjligheter till arbete på den "ordinarie" arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsåtgärder är provisoriska, oftast tillfälliga. De ger därför en provisorisk, tillfällig prägel åt människors liv. Men arbetsmarknadspolitik kan också med bättre resurser ges en annan inriktning, där dessa effekter på människors sociala och medborgerliga situation inte nödvändigtvis uppkommer. Knuten till en offensiv samhällelig investeringspolitik kan arbetsmarknadspolitiken få en stabilare karaktär. Arbetsmarknadspolitiken kan då förvandlas från provisorium och omhändertagande till en del av en samhällelig arbetsskapande och kapitalbildande politik.

Sett i ljuset av denna för krisbekämpningen nödvändiga mobilisering, framstår AMS' yrkande som inte bara rimliga utan oundgängliga. De ansluter också väl till vad som i dag är en sund och nödvändig budgetpolitik — dvs. en stimulans av den inhemska efterfrågan i kombination med investeringar inom den offentliga sektorn. Som påpekats i vpk:s motion till kompletteringspropositionen i dess helhet visar det sig att krisen väsentligen är en funktion av nedgången i denna efterfrågan.

Mot bakgrund av vad här anförts föreslås

att riksdagen i vad avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde beslutar anslå ett i förhållande till propositionens förslag med 2 991 milj. kr. förhöjt belopp.

Stockholm den 13 maj 1982

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)